

MÒCHENO DRAI JUNGA DIARNEN HOM U'PFÖNKTE DOI ÒRBET

De sprochtirler en de Gamoan

Grazie alla legge 482 del 15 dicembre 1999, che per la prima volta a livello nazionale ha dettato le "norme in materia di tutela delle minoranze linguistiche storiche", anche a livello locale, già da anni, vengono finanziati progetti per la salvaguardia della lingua nella scuola, nella pubblica amministrazione, nell'editoria e nel servizio pubblico radiotelevisivo.

Anche quest'anno nei tre comuni mòcheni sono stati attivati gli sportelli linguistici che danno la possibilità al cittadino di esprimersi nella propria lingua e nel contempo permettono la traduzione in lingua mòchena degli atti della pubblica amministrazione.

Ber as en de doi ta hot noat za gea' en de ingern Gamoan ver kòrti oder ònderst hòt schoa' gameicht sechen de naieket: haier aa hom

u'pfònkta za òrbetn de u'stelltn van sprochtirler. De sai' drai, draijunga diarnen, o'na ver Gamoan: de Sabrina van Tschalln en Garait, de Chiara van Paolo van Gasparòtt en Vlarotz ont de Patrizia von Ginnen en Palai.

De sai' òrbet ist de sèll za klòffen en de inger sproch pet de lait as gea' en de gamoa'omtn ver za vrong kòrti, versichern oder lai za pavrong se va òrbetn ont gasètz. En de glaiche zait de miasn òrbetn aa ver za ibersetzn en de inger sproch laischiar òlla de dokumentn as kemmen u'ganomen en de gamoa' ont de kòrti as kemmen tschickten de lait.

S sai' schoa' mearer jarder as s kimmpt envire trong de doi òrbet van sprochtirler ont men muts te'a' gèltsgott en gèlt as men kriak van Stòt turch s gasètz n. 482 van 15 van schantönderer van 1999. S doi gasetz van balsch Stòt ist runt bichete

bavai s hòt ens erkennt abia sprochminderheit, s hòt vourtschechen regln ont òrbetn ver za derretn, ibertrong ont verhiatn de inger sproch ont s hòt vourtschbunnen aa s gèlt as men prauht verza tróng envire de doin projektn.

S gasetz n. 482 van 1999 hòt vourtschechen naia regln ver de schual bavai s hòt erkennt s rècht za prauchen de inger sproch ver za learnen aa, ont s hòt erkennt s rècht za prauchen s bersntolerisch as de lokaln zaitungen, abia der Adige oder de doi sait as Vita Trentina, ont en de television. Abia schoa' kein s gasetz hòt erkennt aa s rècht za prauchen de sproch en de omtn van tol, en de gamoa'trèffen (abia zan an paispil en gamoa'rot), en òlla de òlbgamoat'rèffen ont en òlla de dokumentn.

De Gamoan va Palai - ArchivBKI

Gèltsgott en doi gasetz sai' kemmen asou vourtschbunnen de doin sprochtirler en de drai gamoa'an ont drai lait meing òrbetn. En sei bintsch ber a guata ont lònka òrbet.

NvM

CIMBRO

Di birthaüsar
un boténg von lånt
in an naüge veròin

Birthaüsar un boténg vo Lusérn" è la nuova associazione degli esercenti di Lusema, finalmente impegnati assieme a rafforzare l'immagine turistica del paese.

In lest summar da nauge amministratzion vo Lusérn hatt augilekk in Platz, panåndar pittar Apt vodar Zimbar Hoachebene, an nauing bürò vor di turistn boda khemmen zuar atz Lusérn. Disa arbat iz khennt gjimacht in di lesten djar von Dokumentatzionszentrum un -est ke kuase alle di birthaüsar von lånt soin sòtsche - di Apt hatt gilekk a mentsch, di Laura Ferrari, in disan nauge uftitscho un di zboa bartn arbatn panåndar.

Proprio in dise tang di birthaüsar soinse givuntet un hám augilekk soi veròin boda hoazt "Birthaüsar un boténg vo Lusérn".

In dise lesten djar atz Lusérn izta nimear gest di Vorslánt' z'arbata vor di laüt, vor'zauseng un vor di manifestatzionen. Asò dar Lusernarhof, dar Agitur Galeno, dar Rifudivo von Kämp, 'z birthaus von Rossi, dar Ferdy, di botegi vodar Sandra Alla dar Sòrt un dar Massimo vo Milegrùam, soinse gilekk panåndar alz "Birthaüsar un Boténg vo Lusérn" zo traga vür disèlln sachandar bodada bölln soin zoa azza di fremmegen un di Lusérmar boda lem da un boda khemmen zuar in ünsar lånt man hám zo vennase, zo divertirase un z' stiana panåndar in kompania.

Sàntza Khua, Sunnta Stòrdje

foto A. Zotti

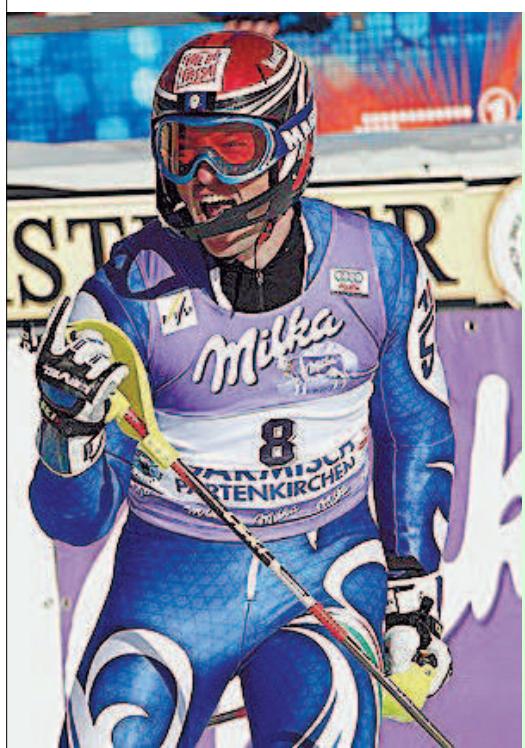
Hevante à vo vert, soinda sa khennt gitåntan hauf sachandar vo disan veròin. In lai soi djar lem di manifestatzionen soin gest mearane. Da earst iz gest di Nacht untar di Stèrn atz zene vo agosto au atn Kämp pitt mearar baz hundart un vürtzehk laüt ingschribet: di laüt, partìrt von Platz, hám auzgilüsant nà de begi de stòrdje von Andrea Mu un gitåntzt pinn Berserker. Sedeguàlatz viar

un zbuantzkh von lestessege mánat, in an barmen un schümman abas, in Platz itza khennt gjimach di Zimbar Tschöti: mearar bar hundart un sintzehk laüt soinse gilekk in fila attavorå in lång tisch zo nemmanen z' ezza. Di birthaüsar hám gihatt gikhodht alla dar sòrt - kanedln, pult, sbemm, toséla, gesaltzate turtn un strudel. Darzuariza gest zo trinkha, musika un dar filò von Mario Mato. Bettarvür in setémbré au in Kostalta hattma abegevazzt di Pèrmg: ploazlaüt hám givüart di khüa von Gelèno bridrùmm in stall atti Ris un sèmm

hatten gepitet an guatn vormaz. Darzua hattma ingebaiget in naüge Staige von Lånngez untar in lånt pinn faff, pin Bürgarmaistar un pittar Zimbarpolifonika. Soinda nètt khennt vorgèzzt di khindar o: vor se itza khennt augrichtet an schümman abas di nacht vodar Santa Lutzia. Vor in Zimbar Vassom un in Vorprennen in Martzo izta o khennt gètt a hám. Alle dise schümmane sachandar hattmase gjimakk machan ånka gratzie dar hilfe von Pompiarn vo Lusérn, von Kamou, von Kulturinstitut, von Dokumentatzionszentrum, vodar Apt

un von alln disèlln laüt bodase soin gilekk sèmm zo helva. Allz ditza iz khennt gitånt un bart gian vürsni est hantale kunt von sèll boda iz bichete vor di laüt boda lem in lånt, vor disèlln boda arbatn da un vor di fremmegen un di turistn boda khemmen zuar. Vor disan summar ma sait sa nà zo pensàra baz ma mage pezzann un bazma mage tuan zoa azzta di laüt man lem ünsar lånt, azza mang khennen ünsar kultur un stòrdja, un azzase mang vennen zo vaira alle pittnåndar.

Andrea Zotti

Christian Deville

LADINO PER I BIE REJULTAC TE LA COPA DEL MOND

Fascia vel der de bie recognoscimenc' a Deville e a Gross

En domenia a Schladming, tel Austria, l'é stat la ultimes garejedes de Copa del Mond; negun rejultat per i azzurri, che i pel ampò se consolèr con i 8 podies arjonc endèna la sajon tel slaom, e 7 de chisc per merit de la cobia fasciana Deville-Gross. Va recordà ence che i azzurri à concostà en dut 21 podies, e l'Italia la se poja al secondo post te la Copa de la Nazions de ski alpin, descheche l'era sozedù demò tel 2004.

Les éfenides via doncia su la neives de Schladming la garejedes de Copa del Mond; sul scialin più aut del podie, te l' slalom de en domenia, l'è ruà l svedesc Andrè Myrer; secondo per 30 centejimes Felix Neureuther da la Germania e terzo Mario Matt da l'Austria; Stefano Gross, l'mior di azzurri de angern, te la pruma manche l'aea arjont l cuarto mior temp e l'è zerucà ala fin al 7 piazament; ma podon ampò recorder che per el l'estat na sajon de arjontes, ruà trei outes sul podie: l'è arjont l secondo post a Schladming, dopodò l'è ruà terzo a Adelboden e amò terzo a

Bansko, te la Bulgaria.

Ades Stefano Gross l se confirma al 5° post de la classifica finèla de slalom, dò 11 garejedes states sul calandèr. Desfortuna l'è abù alincontra Cristian Deville che l'era ruà cuinto te la pruma manche; te la seconda manche l'è encrojà l'pal e l'è dat ite con la cevila, compormetan sia garejeda. Na paca che va a se jontèr a n auter inzident abù a la fin de aost e che arà debesen de n bon temp de recuper. Granes per el la sodisfazions chest an; l'è ades cuarto te la classifica de slalom, e 4 podies arjont, anter chisc la bella aventa tel slalom de Kitzbuehl, dapòdò l'2° post a Beaver Creek, l'3° a Flachau, l'2° post te la Slovenia.

La copa assoluta dò 44 gares de Copa del Mond la è stata aventa da Marcel Hirscher con 1355 ponc, tedant a Beat Feuz e Aksel Svindal; demò cuarto Ivica Kostelic, canche l'someèa aer la Copia te la mans.

Fascia la è dò a se enjigner a ge dèr de bie recognoscimenc' a si campions. Defat dò l'avenuta spetacolèra stata ai 22 de janè passà a Kitzbuehl,

ence a Cristian Deville ge è jit l'onor de aer sò retrat su una de la cabines del renomà impiant portamont del portoi "Streif", pista considreda desché na sort de tempie del ski. Chest recognosciment l'ven dat desche che vel oramai la tradizion dal comitat de endrez de la Copa del Mond de la zità del Tirol, a vigni prum ruà de la garejeda de slalom.

Entant che l'comitat l'è fenesch chesta opera, i empianc portamont del Lusia che à na sort de jomelinanza col comitat dal Austria, à pissà ben de dedicher na cabina al campion de ciasa Deville amò dant de Kitzbuehl, senza desmetièr l'olimpionich Cristian Zorzi, a chel che ge vegnirà dedicà n'autra cabina, l'è arsegurà Umberto Anzelini president de la sozietà Lusia..

Se chest l'ven fat a Moena, la jent de Poza la vel reżevier coche toca ence si atlec de ciasa Chiara Costazza e Stefano Gross. Ence i empianc portamont de Poza, lo che se arcedea i doi campions adum a jacotent autres azzurri, i è dò a enjigner na sorpsa...